

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

**GESKIEDENIS V1
FEBRUARIE/MAART 2016
ADDENDUM**

Hierdie addendum bestaan uit 14 bladsye.

VRAAG 1: WAAROM HET DIE DUITSE DEMOKRATIESE REPUBLIEK IN 1961 BESLUIT OM DIE BERLYNSE MUUR TE BOU?**BRON 1A**

Die volgende bron, getiteld 'What you should know about the Wall' ('Wat jy van die Muur moet weet'), is uit 'n brosjure geneem wat in 1962 gepubliseer is. Dit is deur die Oos-Duitse regering opgestel en gee die redes vir die bou van die Berlynse Muur. Dit is in Engels gepubliseer en was bedoel vir verspreiding in die buiteland.

[Die Muur] was die gevolg van baie jare se gebeure in Wes-Duitsland en Wes-Berlyn. Kom ons kyk weer na die voorafgaande gebeure: In 1948 is 'n aparte geldeenheidshervorming in Wes-Duitsland en Wes-Berlyn ingestel. Die Wes-Duitse reaksionêre (verkrampes) het daardeur Duitsland en selfs Berlyn in twee geldeenheidsgebiede verdeel.

Die Wes-Duitse separatistiese staat is in 1949 gestig. Bonn (die hoofstad van Wes-Duitsland) het daardeur die streeksgrens in 'n landsgrens verander.

In 1954 is Wes-Duitsland by NAVO (die Noord-Atlantiese Verdragsorganisasie) ingesluit.

Die besluit om die Wes-Duitse Bundeswehr (Duitse weermag) met atoomwapens te bewapen, is in 1958 geneem. Bonn het dus aangehou om die situasie in Duitsland en Berlyn te vererger ...

Ons het meer as eenhonderd voorstelle ingedien vir 'n ooreenkoms dat atoomwapens laat vaar moet word en dat die twee Duitse state hulle uit NAVO of die Warskouverdrag moet onttrek. Indien sake volgens ons voorstelle verloop het, sou die situasie in Duitsland nie vererger het nie en sou daar gevolglik nie 'n muur gewees het nie ...

Ons wou nie langer passief staan en toekyk hoe dokters, ingenieurs en geskoolde werkers aangemoedig word ... om hulle veilige bestaan in die DDR (Duitse Demokratiese Republiek) prys te gee om in Wes-Duitsland of Wes-Berlyn te gaan werk nie. Hierdie en ander manipulasies het die DDR jaarlikse verliese van tot 3,5 miljard mark gekos.

Maar ons het iets baie belangriker met die muur voorkom: dat Wes-Berlyn die beginpunt van militêre konflik sou word.

[Uit <http://research.calvin.edu/german-propaganda-archive/schlugs13.htm>.
Toegang verkry op 27 Februarie 2015.]

BRON 1B

Hierdie bron is in 1961 deur DF Fleming, 'n Amerikaanse historikus, geskryf. Dit beskryf die ekonomiese voorspoed en politieke vryheid wat duidelik in Wes-Berlyn te sien was. Dit bespreek in breë trekke die redes vir die oprigting van die Berlynse Muur.

Teen 1961 was Wes-Berlyn 'n glansryke voorpos van kapitalisme, weelderig (ryk) in vergelyking met Oos-Berlyn, vooruitstrewend (suksesvol), bedrywig (besig). Die Verenigde State het \$600 miljoen in Wes-Berlyn gestort. Wes-Duitsland het ook aansienlik bygedra om dit 'n skitterende voorbeeld van ons lewenswyse te maak ...

Die ekonomiese vergelyking was erg genoeg, maar die vergelyking tussen individuele vryheid in Wes-Berlyn en die gedissiplineerde, streng polisiebeheer daarrondom was die ergste. Die kontras het veroorsaak dat 300 000 Oos-Duitsers elke jaar na Wes-Berlyn verdwyn het en van daar na Wes-Duitsland gevlieg het. Dit was meestal jong, begaafde, opgeleide en professionele mense, 'n uittoeg wat nie onbepaald (vir ewig) verdra kon word nie ... Sedert 1949 het 3 miljoen mense deur dié ontsnaproete weggekom en die bevolking het begin afneem.

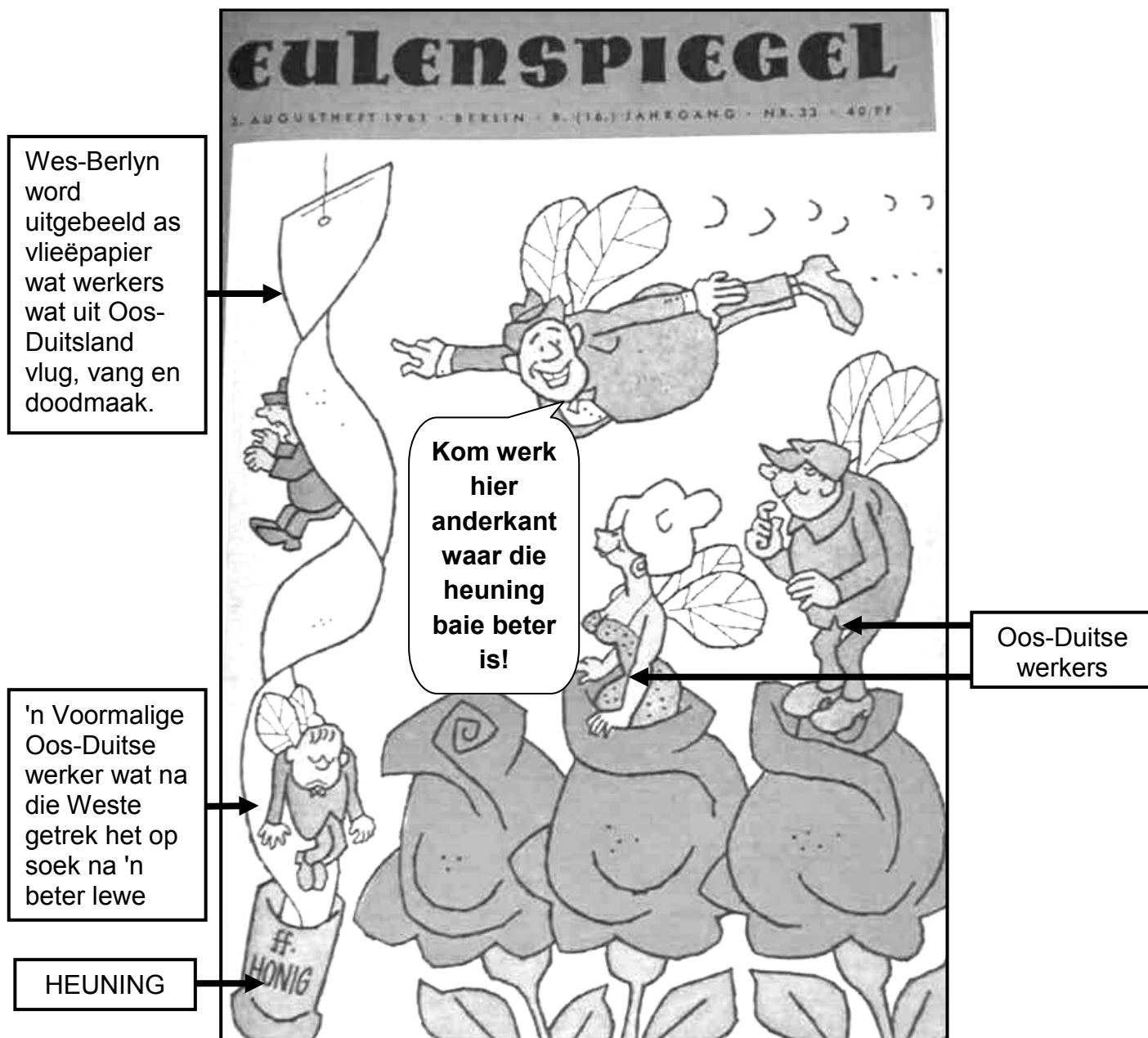
Wes-Berlyn het ook die grootste kombinasie spioenasie (spioen- of geheime diens) -agentskappe ooit op een plek bymekaar gehad. Dit was 'n byna ongelooflike meevaller (vir die Weste) om operasies in moderne 'intelligensie', sabotasie ingesluit, 110 myl (200 kilometer) binne 'die vyand se gebied' uit te voer. Westerse radiostasies en al die ander propaganda-afdelings het dieselfde voordeel gehad.

Om al hierdie redes was Wes-Berlyn soos 'n diep sweer ('n gevaarlike wond) vir die Ooste.

[Uit *The Cold War and its Origins* deur DF Fleming]

BRON 1C

Hierdie spotprent is in 1961, voordat die Berlynse Muur gebou is, in 'n Oos-Duitse tydskrif, *Eulenspiegel*, gepubliseer. Dit toon 'n Oos-Duitse werker wat na Wes-Berlyn vlieg op soek na 'n beter lewe. Die boodskap in die spraakborrel is vertaal en oorgetik ter wille van duidelikheid.

[Uit <http://research.calvin.edu/german-propaganda-archive/eule61.htm>.
Toegang verkry op 27 Februarie 2015.]

BRON 1D

Hierdie uittreksel fokus op die korttermynredes vir Oos-Duitsland se besluit om die Berlynse Muur te bou.

... Die gedwonge beleid van kollektivering ('n beleid waar privaat grond as stateiensdom onteien is) in Oos-Duitsland was ramspoedig; daar was gevolglik 'n massiewe toename in die getal vlugteling wat weswaarts deur die oop grens in Berlyn gevlug het.

In 1960 het 199 000 gevlug en in die ses maande tot Junie 1961, 'n verdere 103 000. Teen Junie 1961 het verslae van die Stasi (die Oos-Duitse veiligheidspolisie) by regeringskantore ingestroom oor onrus en ontevredenheid in die fabriek ...

Die stortvloed vlugteling wat hierdie beleid veroorsaak het, het die sluiting van die grens in Berlyn onvermydelik gemaak om te voorkom dat die DDR ineestort. Ulbricht (die Oos-Duitse leier) het uiteindelik by die vergadering van die Warskouerdrag-lande (die USSR en sy bondgenote in Oos-Europa) op 3 tot 5 Augustus 1961 toestemming hiervoor verkry.

Die operasie is goed beplan deur Honecker, die minister verantwoordelik vir veiligheid, en is in die vroeë ure van 13 Augustus uitgevoer. Aanvanklik het die 'antifascistiese beskermende muur' (die naam wat deur die Oos-Duitse owerheid aan die Berlynse Muur gegee is) hoofsaaklik uit doringdraad bestaan, maar dit is baie gou met 'n meer permanente betonstruktuur vervang.

[Uit *Germany from Defeat to Partition 1945–1963* deur D Williamson]

VRAAG 2: WAAROM HET SUID-AFRIKA EN KUBA NA 1975 BY DIE KOUE OORLOG IN ANGOLA BETROKKE GERAAK?**BRON 2A**

Hierdie bron fokus op 'n toespraak wat in 1976 deur die Suid-Afrikaanse Eerste Minister, BJ Vorster, in die Volksraad gelewer is. Vorster het die redes vir Suid-Afrika se ingryping in die Koue Oorlog in Angola geskets.

In Januarie 1976 het Vorster (Suid-Afrika se Eerste Minister) in die Volksraad die blaam vir Suid-Afrika se ingryping in Angola vierkantig op die skouers van die Russe en Kubane geplaas: 'Ons betrokkenheid was die gevolg van Russiese en Kubaanse inmenging. As hulle Angola nie binnegeval het nie, as hulle nie aan hierdie saak deelgeneem het nie, as hulle nie probeer het om die hele Angola omver te werp (ondermyn) en om sy mense te onderdruk (in te perk) nie, sou Suid-Afrika Angola nooit binnegeval het nie ... Ons het ingegaan om Kuba en die MPLA van die damme (Ruacana en Calueque) af te verdryf.'

Daar is geen twyfel dat die ondersteuning wat die Russe en die Kubane in die vorm van wapens en opleiding aan die MPLA gegee het, in 'n mate bygedra het om Suid-Afrika se ingryping te motiveer nie, maar dit is onwaarskynlik dat dit so 'n deurslaggewende rede was as wat Vorster geïmpliseer het. Dit was Swapo, nie die Kubane en die MPLA nie, wat die twee damme tussen Ruacana en Calueque bedreig het. Die hoofrede vir Suid-Afrika se ingryping in Angola was nie die teenwoordigheid van Russe en Kubane nie, maar die begeerte om te voorkom dat 'n vyandige MPLA-regering aan bewind kom. Toe Suid-Afrikaanse troepe vroeg in Oktober Angola begin binneval, was daar amper geen Russe nie en net 'n paar Kubane in die land.

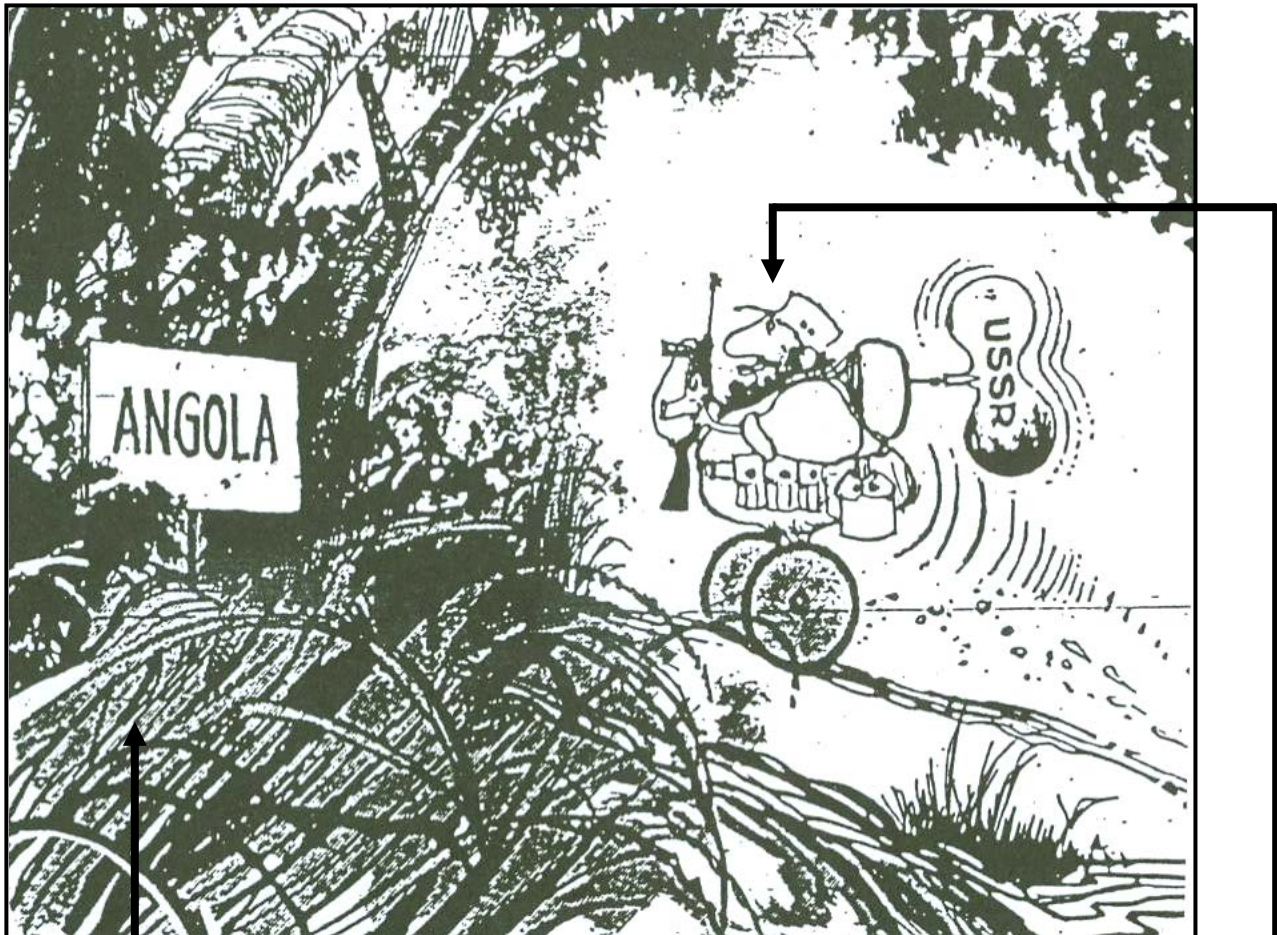
Daar is ook bewyse dat President Kaunda van Zambië en President Mobutu van Zaïre, wat nie een die MPLA goedgesind was nie, Suid-Afrika se ondersteuning van die FNLA en UNITA verwelkom het.

... Suid-Afrika se optrede het hom progressief (meer en meer) dieper in die Angolese oorlog ingetrek ... Generaal Hendrik van den Bergh is na Frankryk gestuur om wapens ter waarde van R20 miljoen vir die FNLA en UNITA te koop ... Suid-Afrikaanse instruksie het begin om FNLA- en UNITA-soldate in die suide van Angola op te lei.

[Uit *South Africa in the 20th Century* deur BJ Liebenberg en SB Spies (redakteurs)]

BRON 2B

Die volgende spotprent deur Thomas Wright, 'n Amerikaanse kunstenaar, het in die *Miami News* verskyn. Dit is op 7 Desember 1975 in die *Washington Post* herdruk. Die spotprent beeld die USSR en Kuba se betrokkenheid in Angola gedurende die eerste fase van die Angolese Koue Oorlog uit, wat vanaf 1975 tot 1976 geduur het.

Angolese
woud/bos

Fidel Castro:
Eerste Minister
van Kuba

[Uit *Conflicting Missions – Havana, Washington, Pretoria* deur P Gleijeses]

BRON 2C

Hierdie bron fokus op 'n onderhoud tussen die Suid-Afrikaanse Eerste Minister, BJ Vorster, en 'n Amerikaanse joernalis, Arnaud de Borchgrave. Die onderhoud het gehandel oor Suid-Afrika se besluit om in die Koue Oorlog in Angola in te gryp. Dit is op 17 Mei 1976 in *Newsweek* gepubliseer.

Suid-Afrika, wat gewag het dat die Kubane suidwaarts inbeweeg in die vakuum wat hulle terugtrekking gelaat het, was bitter oor die Weste en die geheime swart Afrikabondgenote se gebrek aan openlike ondersteuning. Pieter Botha (Suid-Afrika se minister van verdediging), John Vorster en 'hoë amptenare' in Kaapstad het aan senior Suid-Afrikaanse joernaliste begin vertel dat Suid-Afrika op aandrang van die Verenigde State en sekere swart Afrikalande, veral Zambië en Zaïre, in Angola ingegryp het ...

En 'n onderhoud in daardie tyd tussen Vorster en senior *Newsweek*-joernalis, Arnaud de Borchgrave, het so verloop:

De Borchgrave: Sou dit akkuraat wees om te sê dat die VSA verlede herfs Suid-Afrika se hulp gevra het om die oorhand te help kry oor die Russe en Kubane in Angola?

Vorster: Ek wil nie daarop kommentaar lewer nie. Die Amerikaanse regering kan vir hulleself praat. Ek is seker jy sal verstaan dat ek nie die vertroulikheid van regering-tot-regering-kommunikasie kan skend nie. Maar as jy die stelling maak, sal ek dit nie ontken nie.

De Borchgrave: Sou dit ook akkuraat wees om te sê dat u die groen lig van Kissinger ontvang het vir 'n militêre operasie in Angola en dat ten minste ses gematigde swart presidente in Afrika hulle goedkeuring vir die operasie gegee het?

Vorster: As jy dit uit jou eie sê, gaan ek jou nie 'n leuenaar noem nie.

[Uit *Jonas Savimbi – A Key to Africa* deur F Bridgland]

BRON 2D

Hierdie bron is 'n uittreksel uit 'n toespraak wat Fidel Castro op 19 April 1976 gelewer het. Dit fokus op die redes vir Kuba se betrokkenheid by die Koue Oorlog in Angola.

Beroepsoldate uit Zaire, aangehits deur die Verenigde State, het in die somer van dieselfde jaar (1975) Angolese gebied binnegeval, terwyl Suid-Afrikaanse militêre magte in Augustus die Kunene-gebied beset het en wapens en instrukteurs aan UNITA-groepe gestuur het.

Op daardie tydstip was daar nie 'n enkele Kubaanse instrukteur in Angola nie. Die eerste materiële hulp en die eerste Kubaanse instrukteurs het Angola aan die begin van Oktober op versoek van die MPLA bereik, toe Angola openlik deur buitelandse magte binnegeval is. Geen Kubaanse militêre eenheid is egter na Angola gestuur om direk aan die geveg deel te neem nie en dit was ook nie in die vooruitsig gestel nie.

Suid-Afrikaanse beroepsoldate het op 23 Oktober 1975, ook aangehits deur die Verenigde State en ondersteun deur tenks en artillerie, Angolese gebied oor die Namibiese grens binnegeval en diep in die land inbeweeg. Hulle het tussen sestig en sewentig kilometer per dag gevorder. Op 3 November het hulle meer as vyfhonderd kilometer in Angola ingedring ...

Die leierskap van ons party het op 5 November 1975 op versoek van die MPLA, besluit om met groot dringendheid 'n bataljon beroepsoldate met tenkafweerwapens te stuur om die Angolese patriotte (lojaliste) te help om die inval van die Suid-Afrikaanse rassistes te stuit. Dit was die eerste Kubaanse troepenheid wat na Angola gestuur is.

[Uit *Cuba & Angola – Fighting for Africa's Freedom and Our Own* deur MA Waters (red.)]

VRAAG 3: HOE HET AMERIKANERS OP DIE INTEGRASIE VAN CENTRAL HIGH SCHOOL IN LITTLE ROCK, ARKANSAS IN 1957 GEREAGEER?**BRON 3A**

Hierdie bron het in 'n bulletin verskyn wat op 25 September 1957 deur die skoolhoof van Central High School uitgereik is. Dit is getiteld 'What Should Students Do' ('Wat behoort leerders te doen') en het riglyne gegee oor hoe leerders hulle gedurende die integrasieproses by die skool moes gedra.

Dit is die tweede bulletin om sonder bespreking in julle registerklasse te lees. Die Federale Hof het gisteraand die Onderwysraad beveel om vandag met die integrasie van wit en Neger-leerders* (swart Amerikaners) op hoërskoolvlak te begin volgens die plan van beperkte integrasie wat deur die hof goedgekeur is en op appèl gehandhaaf is. Hierdie plan, wat deur die Federale Hof goedgekeur is, erken die verantwoordelikheid van die Onderwysraad om die hoë gehalte van onderwys in ons skole te behou. 'n Groep kwalifiserende Neger-leerders is vanjaar by Central High School ingeskryf om die voorskrifte van die hof uit te voer. Hierdie leerders sal moontlik vandag teenwoordig wees, of enige tyd in die toekoms. As 'n leerder aan Central High School het jy sekere verpligtinge teenoor jouself en jou gemeenskap. Jy moet jou verantwoordelikhede ken.

Jy het 'n verantwoordelikheid teenoor jouself:

- (a) Jou eerste en onmiddellike taak is om onderrig van die hoogs moontlike gehalte te kry. Enige wanorde, verwarring, meningsverskil of stryery by of rondom die skool sal met klaskamerwerk inmeng. Sulke wanorde, wanordelike byeenkomste of oproerigheid op enige plek sal dit vir jou moeilik maak om te studeer. Ter wille van jou vordering by die skool, moet jy weier om by enige argumente of stryende groepe betrokke te raak.
- (b) Enige persoon wat deur woord of daad met die ordelike uitvoering van 'n opdrag van die Federale Hof inmeng, kan van minagting van die Hof aangekla word en sal onderhewig wees aan arrestasie en vervolging deur die Federale Regering. Dit is 'n ernstige oortreding en is strafbaar met 'n boete, gevangenisstraf of beide. Enige uitjouery, betogings of dergelike wanorde kan as minagting van die hof beskou word. Dit is geen kleinigheid nie.

Jy het 'n verantwoordelikheid teenoor jou skool:

Central High School het 'n reputasie as een van die toonaangewende openbare hoërskole in die land. Dit is vir elkeen van ons belangrik om dit in daardie posisie te hou. Ons kan dit doen indien elke leerder en onderwyser stil met ons werk hier by die skool – leer en onderrig – voortgaan. Daar moet geen 'insidente' by die skool wees nie.

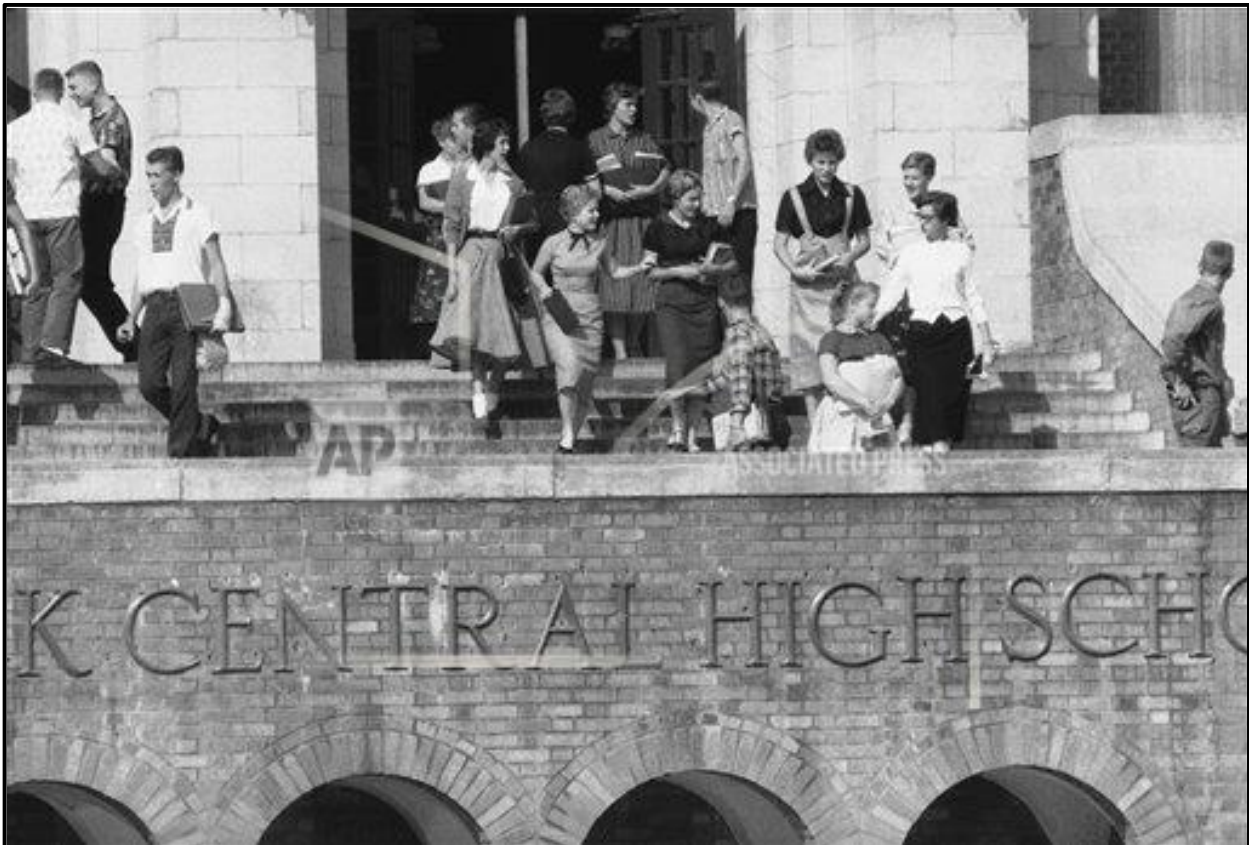
Jess W Matthews, prinsipaal

[Uit *Facing History and Ourselves Teaching Guide* deur Facing History and Ourselves National Foundation, Inc.]

***Neger: 'n Neerhalende (aanstootlike) term wat gebruik is om na swart Amerikaners te verwys**

BRON 3B

Hierdie foto toon 'n deel van 'n groep van ongeveer 60 tot 75 wit Amerikaanse leerders wat op 3 Oktober 1957 uit Central High School gestap het. Hulle was teen die skoolintegrasieproses gekant.

[Uit <http://www.apimages.com/metadata/Index/Watchf-AP-A-AR-USA-APHS138229-African-American-/894c1234054f4e4eaf3227726557cf07/6/1>. Toegang verkry op 28 Januarie 2015.]

BRON 3C

Hierdie bron is 'n uittreksel uit 'n artikel getiteld 'Fear is Portable' ('Vrees is draagbaar') deur Terrence J Roberts, wat een van die Little Rock-nege was. Dit fokus op sy ondervinding in 1957 in die Wiskunde (Algebra)-klas by Central High School.

Die Algebra-klas was vir my 'n toevlugsoord. Die onderwyseres, mev. Helen Conrad, het dit van die eerste dag af duidelik gemaak dat sy geen nonsens sou duld van enigeen wat teen my teenwoordigheid gekant was nie. Sy was uitdruklik daarvoor en die klas het daarvolgens gereageer.

Dit was ook in hierdie klas waar ek Robin Woods ontmoet het, 'n wit leerder wat haar handboek met my gedeel het. Aangesien my boeke en ander skoolbenodigdhede gereeld deur ander leerders vernietig is, het ek dikwels klas toe gekom sonder enige benodigdhede. Robin het eenvoudig haar tafel teen myne geskuif en ons het haar boek gedeel, 'n daad wat haar ongewild gemaak het.

Haar goedhartigheid is geïnterpreteer as 'n verontagsaming van die sosiale kode wat enige kontak tussen swart leerders en wit leerders, veral swart seuns en wit meisies, verbied het.

Leerders wat met enigeen van ons nege bevriend geraak het, is as 'nigger lovers*' (Negerboeties) gebrandmerk en is verstoot deur diegene wat die ou orde wou behou.

Robin het nie toegelaat dat hierdie denkwys in haar keuses inmeng nie.

[Uit *Facing History and Ourselves Teaching Guide* deur Facing History and Ourselves National Foundation, Inc.]

***Nigger (Neger): 'n Neerhalende (aanstootlike) term wat gebruik is om na swart Amerikaners te verwys**

BRON 3D

Hierdie bron is 'n verslag deur Ernest Green (een van die Little Rock-nege). Hy skets sy ondervindinge by die plegtigheid wat in 1958 by Central High School gehou is. Green was die eerste swart Amerikaanse leerder wat by Central High School gematrikuleer het.

Die plegtigheid was einde Mei. Ek was nege maande daar en het gedink al wat ek wou doen, was om te matrikuleer, om net daar weg te kom, sodat dit vir wit mense onmoontlik sou wees om te sê dat geen swart persoon ooit by Central High School gematrikuleer het nie ...

Martin Luther King was een van die gaste by die plegtigheid. Hy het in Pine Bluff, Arkansas, by die swart kollege daar gepraat. Hy het by my ma en mev. Bates en nog 'n paar ander vriende in die gehoor kom sit. Ek het gereken dat ek net oor daardie reusegroot verhoog moes loop, wat so lank soos 'n voetbalveld gelyk het. Ek het aangehou om vir myself te sê ek moet net nie struikel nie, met al daardie kameras wat my dophou. Maar ek het geweet sodra ek by die skoolhoof gekom en daardie diploma ontvang het, ek deur 'n muur gebreek het.

Daar was baie applous vir die leerders. Hulle het gepraat oor wie studiebeurse ontvang het, wie 'n toppresterder was, en al daardie dinge terwyl hulle name uitgelees is. Toe hulle my naam lees, was daar niks nie, net die naam, en daar was 'n vreemde stilte. Niemand het hande geklap nie. Maar ek het gereken hulle hoef ook nie. Want nadat ek my diploma ontvang het, was dit verby. Ek het bereik waarvoor ek gekom het.

[Uit *Voices of Freedom – An Oral History of the Civil Rights Movement from the 1950s through the 1980s*
deur H Hampton and S Fayer]

ERKENNINGS

Visuele bronne en ander historiese bewyse is uit die volgende geneem:

Bridgland, F (1987). *Jonas Savimbi – A Key to Africa* (Paragon House, New York)

Facing History and Ourselves Teaching Guide (Facing History and Ourselves National Foundation, Inc.)

Fleming, DF (1961). *The Cold War and its Origins* (Doubleday, Garden City, New York)

Gleijeses, P (2003). *Conflicting Missions – Havana, Washington, Pretoria* (Galago, Alberton)

Hampton, H en Fayer, S (1990). *Voices of Freedom – An Oral History of the Civil Rights Movement from the 1950s through the 1980s* (Bantam, New York)

<http://www.apimages.com/metadata/Index/Watchf-AP-A-AR-USA-APHS138229-African-American-/894c1234054f4e4eaf3227726557cf07/6/1>

<http://research.calvin.edu/german-propaganda-archive/schlugs13.htm>

<http://research.calvin.edu/german-propaganda-archive/eule61.htm>

http://www.santacruzsentinel.com/ci_18674221

Liebenberg, BJ en Spies, SB (reds.) (1999). *South Africa in the 20th Century* (JL van Schaik, Pretoria)

Waters, M (red.) (2013). *Cuba & Angola – Fighting for Africa's Freedom and Our Own* (Pathfinder Press, New York)

Williamson, D (2001). *Germany from Defeat to Partition 1945–1963* (Pearson Education Limited, Harlow)